

DE KLEINE ALK

contactorgaan Vogelwerkgroep
Alkmaar en omstreken

verschijnt vier maal per jaar

Redactie

Tom Damm (06) 42 12 26 10

Arie de Wit

Beeldredactie

Jan Stok (072) 511 65 20

Redactieadres

redactiekleinealk@vwg-alkmaar.nl

Vaste medewerkers

Ofra Carmi

Ruud Costers

Elias den Otter

Arie de Wit

Wim Schols

Pierre van der Wielen

Vormgeving

Peter van Brandwijk (06) 43 73 60 23

Verspreiding

Connie Wubbels (072) 515 05 61

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Bestuur

Voorzitter

Elias den Otter (06) 57 71 21 23

Secretaris

Loes Staal (06) 21 82 54 20

secretaris@vwg-alkmaar.nl

Penningmeester, ledenadministratie

Francisco Rubio Fernández (06) 54 69 07 84

penningmeester@vwg-alkmaar.nl

Leden

José Tibbe (06) 50 56 68 89

Jurgen Rotteveel

Voorplaat: Kleine Alk, Frits-Jan Maas

IJsvogelwerkgroep

contactpersoon Rutger Polder,

1815JK232@hetnet.nl,

(072) 511 99 39

Roofvogelwerkgroep

contactpersoon Dook Vlugt,

d.vlugt@quicknet.nl,

(072) 589 77 78

Lid worden

Het lidmaatschap van onze vereniging bedraagt slechts € 20,00 per jaar. Hiervoor ontvangt u viermaal per jaar ons blad De Kleine Alk en bent u van harte welkom op de door ons georganiseerde activiteiten, waaronder lezingen en excursies. Als welkomstgeschenk ontvangt u tevens het boek 'Broedvogels van het stedelijke gebied van Alkmaar' (t.v.v. € 12,50).

Lid wordt u door € 20,00 over te maken op Gironummer NL25 TRIO 0379 6386 73 t.n.v. VWG Alkmaar e.o. en door tevens een mail te sturen naar Francisco Rubio Fernándezl, penningmeester@vwg-alkmaar.nl, met uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail-adres.

Ook adreswijzigingen kunt u doorgeven aan Francisco Rubio.

in dit nummer

pagina 3

- ▼Vooraf: Even stilstaan

Elias den Otter

pagina 4

- ▼Opmerkingen bij de vondst van een geringde Noordse Stormvogel

Ruud Costers

pagina 7

- ▼Broedvogels van de Oudorperhout in 2022

Rutger Polder

pagina 14

- ▼Rondje Texel 22 oktober 2022

Piet Feld

pagina 18

- ▼Rondje Kop van Noord-Holland 19 november 2022

Anneke Boerwinkel

pagina 22

- ▼Ijsvogels in ons werkgebied in 2022

Rutger Polder

pagina 24

- ▼Sovon Vogelonderzoek Nederland

Miranda Zutt-van der Made

pagina 32

- ▼Wetenswaardig? (18)

Ruud Costers

pagina 35

- ▼Avi-limerick
- ▼Raadselvogel van Wim

Hans Cornelissen

Wim Schols

pagina 36

- ▼*Communicatie & Actualiteiten*

- ▼Van Het Bestuur

Het Bestuur

pagina 37

- ▼Van de penningmeester
- ▼Cursus vogels herkennen

Francisco Rubio Fernandez

Loes Staal

pagina 38

- ▼Stadsvogelinventarisatie Alkmaar 2023-2024

Harry Smit

pagina 39

- ▼Lezingen

Ofra Carmi

pagina 41

- ▼Excursienieuws

Elias den Otter

pagina 42

- ▼Waarnemingen september t/m november 2022

Pierre van der Wielen

pagina 46

- ▼Ogrut 68: De Knobbelzwaan

Arie de Wit

Kopijsluitingsdatum nr.1 1 februari 2023

Vooraf: Even stilstaan

Voor het staartje van mijn opleiding biologische landbouw zit ik ruim drie maanden in Denemarken. We wonen aan de binnensee, waar sinds kort de zaagbekken, Eidereenden, Alken en Brilduikers in groten getale zijn binnengekomen. Ik zag dat veel zaagbekken opvlogen bij het passeren van een hond, dus besloot ik eens een tijdje stil te blijven staan in plaats van achter de vogels aan te lopen. Tsjja, stil staan, daar ben ik niet zo goed in. Maar ik werd beloond voor mijn geduld. Voor het eerst hoorde ik het prachtige “koeren” van een grote groep Eidereenden. Daar had ik letterlijk en

Langstrekkende Eidereenden.

Foto: Jan Stok

figuurlijk nog nooit bij stilgestaan. Vervolgens vloog er een roepende Wilde Zwaan over. Prachtig geluid. En uiteindelijk kwamen de zaagbekken terug, die een prachtige dans deden als dank voor mijn geduld.

Ik vond dit wel een mooie les. Het is vreemd om voor mijn gevoel een paar maanden ‘weg’ te zijn. Hoewel ik me op afstand uiteraard nog tegen van alles aan bemoei, gaan de ene na de andere excursie en lezing voorbij zonder mijn aanwezigheid. Als je daarbij stil staat, dan zie je misschien beter hoeveel er ondertussen gebeurt. We hadden deze maand een lezing waar ruim 35 mensen waren en een excursie met 17 deelnemers. Geweldig! De werkgroep leeft.

Ik had deze les nog niet getrokken of ik zag een Alk vrij ver weg in een baai zwemmen. Ik kon het niet laten om de oversteek van zo’n twintig minuten te maken in de hoop daar een mooie foto te kunnen maken. Drie keer raden waar die Alk zwom toen ik eindelijk aan de overkant was...

Elias den Otter, voorzitter@vwg-alkmaar.nl

Opmerkingen bij de vondst van een geringde Noordse Stormvogel

Ruud Costers

Inleiding

Op 26 januari 2022 lag op het Hondsbossche strand een dode in Groot-Brittannië geringde **Noordse Stormvogel** met ringnummer FP72344 van het Bird Ringing Centre. De vogel werd mij aangewezen door een **Zwarte Kraai** die het lichaam al had aangevreten. Na het invoeren van de waarneming werd ik gevraagd om het krenge veilig te stellen voor nader onderzoek. Dezelfde middag werd de vogel door medewerkers van het Wageningen Marine Research (WMR) in Den Helder opgehaald voor nader onderzoek.

Het gevonden kadaver.

Foto: Ruud Costers

De ringgegevens

De vogel werd op 10 augustus 2012 als niet-vliegvlug nestjong geringd op de Britse Orkney-eilanden, coördinaten 58°44'N 003°03'E. De afstand tot de vindplaats is 823 kilometer en de verstreken tijd 9

jaar, 5 maanden en 16 dagen.

Resultaten van de sectie op de Noordse Stormvogel

Het betreft een mannetje van de kleurfase dubbellicht (LL) met een voltooide vleugelruï. De conditie was uitgesproken slecht. Het gemis aan onderhuids vet en een sterk vermagerde borstspier duiden op een langzame verhongering. De doodsoorzaak bleek 'cement cloaca' en een

Met Britse ring.

Foto: Ruud Costers

extreme darmverstopping. Cement cloaca is een versteende bal van uitwerpselen vlak voor de cloaca die steeds laagje voor laagje aangroeit, in dit geval tot een bal van een kleine vier centimeter doorsnee, die uiteindelijk de doorgang van de darm compleet verstopt. Die zwelt in sommige gevallen, zoals deze, dan op tot extreme proporties. Het moet een langzame pijnlijke dood geweest zijn. De maag bevatte een niet al te grote hoeveelheid plastics. Er waren wat verse visbotjes met twee otolieten aanwezig, de resten van zijn laatste maal. Foto 3 toont de cement cloaca.

Foto 3.

Foto: Jan Andries van Franeker

Op foto 4 staat het uitgeprepareerde darmstelsel met de schuifmaat en de maag daaronder. Het bovenste deel van de darmen is enigszins opengemaakt om de cement cloaca en

zware darminhoud te laten zien.

Foto 4.

Foto: Jan Andries van Franeker

De in de maag aangetroffen plastics staan op foto 5 met ook het labelnummer en de millimeterschaal. Het buisje bevat een rubberachtig blokje dat bij drogen begint te verslijmen en daarom wordt

opgeslagen in ethanol. Bij de plastics gaat het om een pellet (biobead van lage kwaliteit plastic, vermoedelijk afkomstig uit rioolzuivering; Wageningen Marine Research 2022), een platte piepschuimcel, een draadje en zes 'fragmenten'. Samen zijn de plastics (10 stukjes, inclusief het rubber) goed voor 0,1011 g gewicht, net boven de 0,1 gram-grens die wordt gebruikt door overheden in de stormvogel-monitoring. De beleidsdoelstelling is dat hoogstens 10% van de stormvogels meer dan 0,1 gram plastic in de maag mag hebben. Op dit moment heeft minstens 39% van de stormvogels op de Nederlandse kust meer dan 0,1 gram plastic in de maag. Er is dus nog werk aan de winkel.

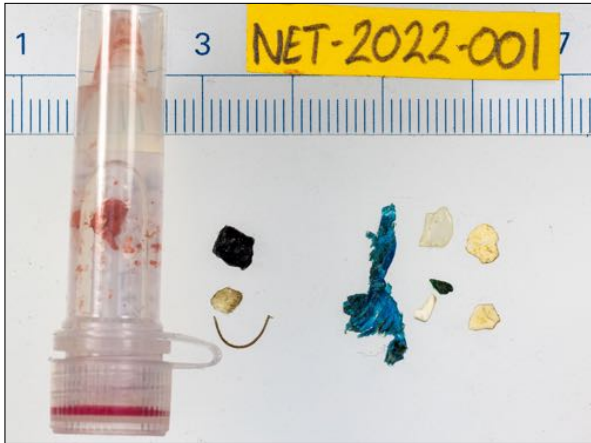

Foto 5.

Foto: Jan Andries van Franeker

Noordse Stormvogels als graadmeter voor plastics

Jaarlijks verdwijnt tussen de 5 en 13 miljoen ton plastic van land in zee en eindigt wat we kennen als 'plastic soep'. Zeevogels en andere dieren eten per ongeluk plastic afval of raken erin verstrikt. WMR onderzoekt de effecten van plastic afval op het milieu en het dierenleven in zee en is grondlegger van een permanent graadmeteronder-

zoek aan plastics in magen van Noordse Stormvogels in de Noordzee. De resultaten worden door Nederlandse en Europese overheden gebruikt om het beleid tot vermindering van zwerfvuil te controleren. Richting hoog noordelijke wateren zitten er minder plastics in de magen, met de minste plastics in de magen van oude mannetjes. Rapporten en publicaties over dit onderwerp zijn terug te vinden in het dossier op www.wur.nl/plastics-stormvogels.

Het aanspoelen van dode Noordse Stormvogels

Tussen 1 juli 1988 en 1 juli 2013 zijn op het acht kilometer lange strand tussen Camperduin en Sint Maartenszee 660 dode exemplaren gevonden (Costers 2016). Langs de gehele Nederlandse kust werden in de winters 2019/2020 en 2020/2021 13 en 79 dode exemplaren gevonden (Camphuysen 2020, 2021).

Ten slotte

Het skelet van de vogel gaat naar curator Willem Beekhuizen van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam om te worden opgenomen in de collectie. Geringde vogels van bekende leeftijd zijn belangrijk in museumcollecties. De onderzoekers vragen om

vondsten van vogels met een ring van een vogeltrekstation beschikbaar te stellen voor nader onderzoek.

Dankzegging

Voor zijn bijdragen aan dit artikel gaat mijn dank uit naar Jan Andries van Franeker voor de aangedragen tekst en foto's. Jan Andries en Tom Damm gaven nuttig commentaar op het concept van dit artikel.

Verwijzingen

- Camphuysen C.J. 2020. *Beached bird surveys in The Netherlands, winter 2019/20*. NIOZ Report, RWS Centrale Informatievoorziening BM 20.24, Dec 2020. Royal Netherlands Institute for Sea Research, Texel.
- Camphuysen C.J. 2021. *Beached bird surveys in The Netherlands, winter 2020/21*. NIOZ Report, RWS Centrale Informatievoorziening BM 21.16, Sep 2021. Royal Netherlands Institute for Sea Research, Texel.
- Costers R 2016. *25 jaar dode vogels tellen bij Petten*. De Kleine Alk 34(1): 4-15. Wageningen Marine Research 2022. *Plastic afval en het dierenleven op zee*. www.wur.nl/plastics-stormvogels, geraadpleegd juni 2022.

Ruud Costers, ruudcosters27@gmail.com

Broedvogels van de Oudorperhout in 2022

Rutger Polder

Inleiding

Voor de negende keer hebben Hans Schouten, José Tibbe en ik de inventarisatie van het grootste deel van de Oudorperhout uitgevoerd, volgens het Broedvogel Monitoring Project Alle soorten (BMP-A) van Sovon. Hiervan luidt de definitie: *“Inventarisatie van alle aanwezige soorten in een telgebied van 10 tot 250 ha. Het wordt minstens 7 (vogelarm gebied) tot 12 maal (zeer vogelrijk gebied) volledig afgewerkt, meestal omstreeks zonsopgang en minstens eenmaal 's nachts.”*

De Stichting Oudorperhout heeft gedurende het broedseizoen een tweewekelijkse ronde gemaakt met ambtenaren in verschillende samenstellingen. Hierdoor kwamen knelpunten eerder aan het licht en kon er direct worden ingegrepen als het nodig was. Onder andere is over verstoringen gesproken. “Dat moet tijdens het broedseizoen voorkomen worden”, is de algemene mening. Helaas is het moeilijk om vogels te ontzien.

In het broedseizoen werden paden geborsteld, natuuroevers afgegraven en de gehele Munnikenweg gerenoveerd. De werkzaamheden aan het HVC-traject met de afzetting van het Zwijnsmeerp pad liep tot ver in mei uit, wat mogelijk weer voordelig was want er waren opmerkelijk minder wandelaars met al dan niet loslopende honden.

De Oudorperhout.

Foto: Jan Stok

Wat voor het tellen ook een handicap is, is dat er naast veel Ratelaar en andere leuke soorten steeds meer ruigte in de vorm van Ridderzuring omhoog schiet.

Stadswerk heeft hun idee om het gebied natter te maken doorgezet, door een diepe brede greppel te graven in één van de weidevogellandjes. Hierdoor bleef er wel langer water in de reeds bestaande greppels staan. De peilbuizen in het gebied functioneerden niet. Zoals tegenwoordig gebruikelijk was het voorjaar alweer snel te droog. Tot eind mei was het ook nog koud, zodat de vogels ook vrij laat begonnen te broeden. Het maaien is uitgesteld tot 15 juli. Op aandringen van de Stichting is de zonnepomp weer ingezet. Deze is zeer effectief. Maar we blijven aandringen op een hoger peil in het voorjaar.

Methode van tellen

We zijn gestart op 15 maart en de laatste ronde was op 20 juni. De laatste ronde is maar deels gedaan, gericht op weidevogels, omdat op de 15^e ook een ronde is gelopen. In totaal zijn er in die periode 10,5 rondes gelopen. De avond/nachtronde is gedaan op 17 mei en dat omvatte ook een mereltelling.

De waarnemingen zijn ingevoerd en geüpload met het programma Avimap op de mobiele telefoon en tablet. De gegevens zijn verwerkt via de BMP-autoclustering op de SOVON-website. De meeste rondes zijn met zijn tweeën gedaan.

Resultaten algemeen

In 2021 zijn 428 territoria vastgesteld van 51 soorten; *in 2022 waren er 345 territoria van 49 soorten*. Het aantal soorten daalt nog steeds, en dit jaar ook het aantal territoria.

Soorten die wel hadden kunnen broeden maar geen territorium haalden zijn: Winter- en Zomertaling, Watersnip, Fazant, Lepelaar, Grote Zilverreiger, Bergeend, Grote Canadese Gans, Halsbandparkiet, Huiszwaluw, Ijsvogel, Visdief, Spreeuw en Kauw. Ook wordt elk jaar wel Dodaars gezien. Heel bijzonder was het leucistische Waterhoen in het gebied. Kleine mantelmeeuw foerageerde vaak, maar heeft niet gebroed. Bosrietzanger, Gele kwikstaart en Fitis zijn dit jaar niet waargenomen. Doortrekkers waren Witgat en Oeverloper.

Geheel nieuwe soorten waren een Grasmus bij de volkstuinten en een Sperwer. Deze laatste had een nest in een meidoorn top op een kruising van bospaden.

Resultaten water- en rietvogels (tabel 1)

Alle rietvogels lijken het dit jaar wat beter te doen of zijn stabiel. Weer zat een Knobbelzwaan *nét* buiten het telgebied. Het aantal Nijlganzen met vier territoria, Soepganzen met zeven en Grauwe Ganzen met 90 territoria, is voor het gebied nog steeds erg veel. Op een kluitje zitten betekent ook meer kans op vogelgriep. Er waren flink wat kadavers te zien in het voorjaar.

De Rietgors is stabiel.

Foto: Rutger Polder

Overigens moet worden opgemerkt dat niet alle aanwezige ganzen tot broeden komen. Mogelijk gaat de aantrekkelijkheid voor ganzen afnemen als het gras door het achterwege laten van bemesting minder eiwitrijk gaat worden. Hoewel nu wat minder is het jammer dat de gemeente nog steeds overbegrazing toelaat. Nabeweidings met twee keer 5-6 koeien tot eind oktober op de kleine gebiedjes is teveel stikstofophoping en vertrapping. Stadswerk072 heeft in het vroege voorjaar (op 24 maart en 13 april) in twee zoekronden 1.040 ganzeneieren gedompeld in maisolie; zij telde 155 nesten maar met kleinere legsels (*Mededeling Stadswerk072*). Wij telden vanaf de kant dus een stuk minder. Heel goed dat er geen derde zoekronde is gedaan in verband met de grote mate van verstoring voor andere rietvogels.

Er is in 2022 geen territorium van Waterral vastgesteld. Het aantal Kokmeeuwen ging tijdens het seizoen hard naar beneden. Dit jaar maar 38 in plaats van 60 territoria! Een eenzame Stormmeeuw had een nestpoging aan de rand in een knotwilg. Hoewel een stel Visdieven wel pogingen deed tussen de Kokmeeuwen kon geen broeden vastgesteld worden.

Het aantal Kuifeendpaartjes is gedaald naar acht. De Bergeend was er dit jaar niet, de Tafeleend had dit jaar twee territoria. Leuk om te zien is dat de hele kleine Kuifeendpullen net als hun ouders goed kunnen duiken. Het aantal Meerkoeten en Waterhoentjes is gelijk gebleven. De Rietgors en Rietzanger deden het goed met drie territoria en de Kleine Karekiet ging weer flink vooruit van 13 naar 17 paar en komt zo weer op het niveau van 2020. Helaas waren er geen Blauwborst en Bosrietzanger.

Dit leucistische Waterhoen was heel apart.

Foto: Rutger Polder

Tabel 1. Aantal territoria water- en rietvogels in de Oudorperhout 2014-2022.

Water- en rietvogels	2014	15	16	17	18	19	20	21	22
Fuut	1	3	2	2	1	4	3	3	2
Knobbelzwaan	1	1	1	0	1	1	0	0	0
Grauwe Gans	35	19	64	42	58	75	116	116	90
Soepgans	0	0	3	4	4	2	7	5	7
Canadese Gans	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Brandgans	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Nijlgans	3	3	3	3	5	6	5	6	4
Bergeend	0	1	1	2	1	1	1	1	0
Krakeend	7	4	7	6	7	6	8	11	11
Wilde Eend	6	4	11	13	10	13	10	10	10
Soepeend	0	0	2	4	3	2	2	3	3
Kuifeend	5	5	8	6	4	2	5	10	8
Tafeleend	0	0	0	0	1	1	2	1	2

Waterral	0	1	0	0	1	2	1	1	0
Waterhoen	4	5	6	6	11	7	9	9	9
Meerkoet	11	11	6	13	11	14	10	14	14
Kokmeeuw	0	0	1	9	4	1	12	60	38
Stormmeeuw	0	1	5	0	0	0	0	1	1
Visdief	0	0	1	1	1	1	1	1	0
Blauwborst	2	0	2	0	0	2	2	0	0
Kleine Karekiet	14	9	14	15	15	18	18	13	17
Rietgors	1	2	2	2	2	3	3	3	3
Rietzanger	2	2	5	6	2	3	3	2	3
Bosrietzanger	0	1	0	2	1	2	4	0	0
Totaal	93	72	144	136	145	166	222	270	222

Resultaten bos- en struweelvogels (tabel 2)

We konden twee territoria van Zanglijster noteren. De Gaai had ook weer een territorium. Groenling had maar één, Roodborst twee, Heggenmus twee, en zij moesten allen een veer laten. Ook de Zwartkop deed het iets minder goed, dit in tegenstelling tot de Tjiftjaf. Grote Bonte Specht had nog steeds één territorium en de Boomkruipers waren teruggevallen tot eveneens één territorium. De Merel, die nog steeds wordt belaagd door het Usutu-virus, ging toch vooruit van 11 naar 13 territoria en de Kool- en Pimpelmezen wisselden van positie. Vink, Turkse Tortel, Staartmees en Zwarte Kraai hadden één territorium. De Winterkoning bleef stabiel. De Ekster ging vooruit. Er is eenmaal een IJsvogel gezien binnen de datumgrenzen maar een territorium kon niet worden gevonden. De Koekoek hadden we gelukkig ook weer in het gebied.

Tabel 2. Aantal territoria bos- en struweelvogels in de Oudorperhout 2014-2022.

Bos- en struweelvogels	2014	15	16	17	18	19	20	21	22
Sperwer	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Holenduif	0	1	1	1	1	1	2	1	1
Houtduif	7	4	6	7	10	10	8	7	8
Turkse Tortel	1	0	2	1	2	1	1	2	1
Koekoek	0	0	1	0	1	1	1	1	1
IJsvogel	0	0	1	1	0	1	1	1	0
Grote Bonte Specht	0	0	2	1	1	2	2	1	1
Groene Specht	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Winterkoning	6	6	12	13	11	10	12	13	13
Heggenmus	1	1	4	5	8	6	7	5	2
Roodborst	2	1	1	5	2	5	6	4	2

Merel	8	6	11	9	15	13	11	11	13
Zanglijster	0	1	4	3	3	3	1	3	2
Braamsluiper	0	0	1	2	1	1	2	1	1
Grasmus	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tuinfluitier	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Zwartkop	4	2	5	5	6	11	6	8	5
Tjiftjaf	3	3	5	5	4	7	6	5	7
Fitis	0	1	2	0	3	2	0	0	0
Staartmees	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Pimpelmees	3	3	5	6	5	6	7	8	9
Koolmees	7	6	8	8	10	9	7	9	8
Boomkruiper	2	1	2	1	2	3	2	3	1
Gaai	2	0	1	1	1	2	0	1	1
Ekster	2	2	2	2	4	4	4	3	4
Zwarte Kraai	2	1	1	2	2	2	2	1	1
Groenling	0	0	0	2	4	4	6	2	1
Vink	0	1	2	1	1	1	2	0	2
Totaal	52	42	80	82	99	108	97	91	87

Soorten van erven en bebouwing (tabel 3)

De Ringmus en Huismus hadden de polder als voedselgebied weer gevonden, net als vele Spreeuwen en Kauwen, maar er konden geen territoria worden vastgesteld. De Ringmussen kwamen mogelijk uit het groengebied langs de Beverkoog, maar konden toch als territorium geteld worden. De Putter had nog één territorium.

Halsbandparkieten waren regelmatig in beeld maar vooral overvliegend. De mogelijk twee paar Boerenzwaluwen zaten in de stal bij boer Groot. De Holenduiven (bossoort) hadden weer een nest in een molen.

Tabel 3. Aantal territoria van soorten van erven en bebouwing in de Oudorperhout 2014-2022.

Soorten van erven en bebouwing	2014	15	16	17	18	19	20	21	22
Fazant	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kauw	7	2	6	6	5	3	2	1	0
Spreeuw	1	1	1	0	1	1	1	0	0
Huisumus	5	4	4	2	1	2	1	0	0
Halsbandparkiet	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Putter	1	0	0	1	1	2	3	2	1

Boerenzwaluw	0	0	0	0	0	2	2	1	2
Ringmus	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	14	8	12	9	9	11	9	4	4

Graslandsoorten (tabel 4)

Ook nu zagen we vanaf eind maart tot en met april veel weidevogelpaartjes en individuen. De territoria van de Scholekster waren constant. Er zijn in ieder geval vijf vrij grote jongen gezien. Hier zijn er zeker enkele vliegvlug geworden. De Tureluur was stabiel. Er zijn drie juveniele dieren gezien.

Onze nationale broedvogel de Grutto gaat snel achteruit. In de loop van de tijd zagen we steeds minder stellen (van vijf territoria in het begin werden het er drie op 5 juni). Het leek ook of ze veel later zijn gaan broeden. Uiteindelijk zijn er door ons helemaal geen jonge Grutto's gezien tijdens onze rondes. Dit kon wel eens het laatste jaar zijn. Hoopgevend is dat door anderen wel jonge Grutto's zijn gezien.

De Kievit had een kleine terugval. Het gaat nog steeds relatief goed met soms veel jongen in beeld. Het is echter onduidelijk hoeveel vliegvlugge jongen er zijn grootgebracht door de 16 stellen.

Vreemd genoeg liepen de aantallen Kokmeeuwen tijdens de tellingen flink terug. De overgebleven 38 paren waren genoeg om de weidevogels te helpen beschermen tegen de regelmatig overvliegende Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Stormmeeuw, Blauwe Reiger en Zwarte Kraai.

De Sloeenden bleven netjes op vijf staan, wat best aanzienlijk is. De Witte Kwikstaart had dit jaar één territorium, helaas de Gele kwikstaart niet meer.

Tabel 4. Aantal territoria weide- en hooilandsoorten in de Oudorperhout 2014-2022.

Weide/hooilandsoorten	2014	15	16	17	18	19	20	21	22
Scholekster	3	3	3	4	2	4	3	3	3
Kievit	9	13	16	15	12	13	16	22	16
Grutto	10	10	12	11	12	11	11	7	5
Tureluur	4	3	2	4	4	3	3	2	2
Gele Kwikstaart	0	0	1	0	1	0	0	2	0
Witte Kwikstaart	0	0	1	1	1	1	2	1	1
Sloeend	5	4	3	5	7	6	6	5	5
Totaal	31	33	38	40	39	38	41	42	32

Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl

Rondje Texel 22 oktober 2022

Met Kees Roselaar als gids rijden we met zijn dertienen in drie auto's kriskras over Texel van vogelhotspot naar vogelhotspot. Ook al ben ik al bijna 20 jaar lid van de vogelwerkgroep, dit is mijn eerste grote excursie! En ik heb het geluk bij Kees in de auto te zitten. Kees heeft een enorme kennis van vogels. Dat beeld heb ik al van hem sinds die keer dat ik hem op tv zag in een documentaire waarin werd gezocht naar de oorzaak van een vliegcrash bij vliegveld Eindhoven in 1996 waarbij 34 mensen omkwamen. Bij de landing kwamen er vogels in de straalmotor. Kees is in de docu de vogelexpert die in het zoologisch museum een aantal lades opentrekt. Geroutineerd legt hij een aantal veertjes uit het verongelukte vliegtuig naast een aantal opgezette vogels totdat deze matchen met een jonge Spreeuw. Met onderkoelde toon concludeert onze expert dat het dus jonge Spreeuwen zijn geweest. Sinds die tijd zit ik te wachten op een Netflix-crimi-serie waarbij Kees als een forensisch rechercheur een hoofdrol speelt bij het oplossen van allerlei misdrijven. Maar dit terzijde.

Vanaf het moment dat we op de boot zijn, staat iedereen aan. En dat gaat de hele dag door. In totaal levert dat 77 vogelsoorten op! Kees heeft een volledig overzicht op Waarneming.nl gezet. Te vinden onder de zoektermen CS Roselaar, locatie Gemeente Texel, 2022-10-22. Ik probeer in dit verslag een groot deel hiervan te vermelden.

Op weg naar De Slufter

Met een grijze lucht arriveren we in de haven van 't Horntje. We noteren: *Eidereend*, *Grote Mantelmeeuw*, *Aalscholver*, *Scholekster* en stappen de auto in op weg naar de Slufter. In het prachtige duingebied zien we al snel een regenboog. Voordat het een poosje later begint te regenen hebben we al een geweldig aantal vogels gespot. In de

Strandleuwerik.

Foto: Richard Kuijper

struiken de *Zwartkop* en de *Roodborst*, mezen, *Gaai*, zingende *Winterkoning*, *Houtduif*, *Ekster*. Op de grond de *Fazant*, daarboven *Torenvalk*, *Buizerd*, *Graspieper*, *Merel* en *Koperwiek*. In het duin zingende *Veldleeuweriken*. Bij de oever van de Slufter krijgen we veel moois in de lens: *Smient*, *Wintertaling*, *Tureluur*, *Zilverplevier*, *Pijlstaart*, *Bergeend*, *Rosse Grutto*, *Bontbekplevier*, *Wulp*, *Steenloper*, *Drieteenstrandloper*, *Lepelaar*. Absoluut hoogtepunt hier (en van de hele dag) is de aanwezigheid van 38 (volgens Kees) of 41 (volgens Rutger) foeragerende *Strandleeuweriken*. Een prachtig vogeltje met een gele kop met zwarte 'tranen' en een zwarte keel. De hier overwinterende *Strandleeuweriken* broeden in de Scandinavische toendrazone (bron Sovon). Richard maakte deze prachtige foto.

Het begint te regenen en terwijl we teruglopen naar de auto zegt de ene vogelaar: "mijn verrekijker wordt langzaam toch minder", waarop de ander reageert met: "en wat dacht je van je leeftijd en je ogen?"

Bij de auto aangekomen is het gelukkig weer droog en de rest van de dag blijft dat zo. Ik neem even een lekker kopje koffie en ga rond met de stroopwafels.

Bij de Tuintjes.

Foto: Piet Feld

Eierland en 'De Tuintjes'

We rijden helemaal naar de noordkant van het eiland. De bestemming is 'De Tuintjes', een aantal duinvalleitjes waar de vuurtorenwachters vroeger hun volkstuin hadden. Onderweg stoppen we bij een kijkwand in Eierland (Bern) waar we langs een plas een groep *Smienten* zien die bovenaan de oever iets in hun snavel nemen, daarmee omlaag rennen naar het water om al drinkende het voedsel naar binnen te spoelen. We zien daar ook *Wintertalingen* en *Bonte Strandlopers*. Aan de overkant in het weiland veel *Brandganzen* met daartussen 4 *Toendrarietganzen* en een stukje verderop een grote groep *Grauwe Ganzen* vergezeld door een tiental *Kolganzen*.

Bij de Robbenjager, vlakbij De Tuintjes, foerageert een prachtig getekende *Kramsvogel* in het gras. Bijna overal lopen *Fazanten*. Een van ons meent te weten dat ze veel gevoerd worden op de camping hier: “het zijn net kippen”. We lopen het duingebied in en hopen de Belflijster te spotten. Ook de Kleine Vliegenvanger is hier gisteren nog gezien. Beide soorten zien we niet. Wel bewonderen we *Heggenmus*, *Roodborsttapuit*, *Torenvalk* en *Zanglijster*.

Waal en Burg

We lunchen bij het bezoekerscentrum De Marel van Natuurmonumenten nabij Waal en Burg. Een mooi centrum met een geweldige verzameling vogelboeken. Het begint op te klaren en we zitten lekker buiten met ons broodje en onze thermosflessen met lekker warme koffie en thee.

Lunch bij bezoekerscentrum De Marel

Foto: Piet Feld

Oostkust

Daarna koersen we richting Wagejot en andere stukken (nieuwe) natte natuur langs de Waddendijk. Langs en in het water zien we *Zilverplevier*, *Watersnip*, *Kluut*, *Smient*, *Slobeend*, *Bonte Strandloper* en *Tureluur*. Allemaal ‘winterspul’. In het stoppeland even verderop een groep van rond de 500 *Goudplevieren*, prachtig goudkleurig oplichtend in de het zonlicht wanneer ze opstijgen en bijna onzichtbaar tussen de stoppels en kluiten wanneer ze op de grond staan. Daarachter een grote groep *Rotganzen* waaronder veel jongen, te herkennen aan het ontbreken van een witte halsband waardoor hun nek nog helemaal zwart is.

De Koog

Speciaal voor de liefhebbers rijden we vervolgens naar het bos ten zuiden van de Koog in een poging een glimp op te vangen van een Humes Bladkoning die hier al een paar

weken wordt gehoord en soms gezien. Dit beestje is in zijn trekdrift een totaal verkeerde kant op gevlogen. Hij broedt in Centraal-Azië en had eigenlijk naar het zuidoosten moeten trekken om te overwinteren. In plaats daarvan vloog hij duizenden kilometers naar het noordwesten. Hoe goed we onze oren bijna een half uur lang spitsen, evenals alle andere vogelaars ter plekke, het beestje laat zich niet horen, laat staan zien. Het blijft bij een paar druk bewegende *Goudhaantjes* hoog in een den, in mijn ogen ook zeer de moeite waard!

Mokbaai

De Mokbaai hadden we bewaard als toetje van ons rondje Texel. Met een mooi zonnetje in de rug zaten we op een dijkje langs een groot rietveld waarin we *Baardmannetjes* hoorden (maar niet zagen). Verder voor ons de baai, die langzaam volliep door de vloed. Met daarboven een *Blauwe Kiekendiefen* in het slik en het water *Wintertalingen*,

Vanaf het dijkje uitzicht over de Mokbaai.

Foto: Piet Feld

veel *Smienten*, druk bewegende *Tureluurs*, (*IJslandse*) *Grutto's*, *Kanoeten*, 300 *Goudplevieren*, 500 *Bonte Strandlopers*, 450 *Wulpen*, 8 *Lepelaars* (deze vogels overwinteren hier, als het een tijdje flink gaat winteren hebben ze een probleem), 20 *Zilverplevieren* (tellingen zijn van Kees). Langs de oever een *Grote* en een *Kleine Zilverreiger*.

Om vijf uur zaten we weer op de boot.

Onderweg nog een paar leuke waarnemingen om de dag mee af te sluiten: een *Dwergmeeuw*, twee *Zeekoeten* en een *Grote Stern*.

Met dank aan Frank, Auke, Marincó, Véronique, Jethro, Richard, Linda, Dirk, Ofra, Ger, Rutger, José en Kees voor een gezellige, aangename en leerzame dag.

Piet Feld, feldpiet@gmail.com

Rondje Kop van Noord-Holland 19 november 2022

Anneke Boerwinkel

Wie had dat gedacht, dat we na zo'n lange en soms te warme herfstperiode ineens van de ene op de andere dag met ijskoud weer te maken zouden krijgen? Onze excursie is precies op de dag dat er een oostenwind waait die zorgt voor slechts enkele graden boven nul... Toch vertrekken we, extra dik gekleed, in 5 auto's want er is een grote opkomst, naar de eerste stop: de zuidelijke parkeerplaats bij **De Putten**. De groep bestond verder uit Auke, Jelske, José, Frank, KD, Kees, Marc, Marjan, Martin, Rutger en Veronique. Daar gaat de hele groep, wandelend over het nieuwe duin wat eens het betonnen talud was van de oude Hondsbossche Zeewering. Eenmaal op het strand zien we een ontelbare hoeveelheid meeuwen zich tegoed doen

Op weg door De Hondsbossche Duinen.

Foto: Anneke Boerwinkel

aan de vette maaltijd die ze voorgeschoteld krijgen vanuit het opgespoten zand. Momenteel wordt het weggeslagen zand weer aangevuld vanuit zee en dat betekent een

Speuren naar vogels op het strand.

Foto: Anneke Boerwinkel

overvloed aan voedsel. De statieven worden neergezet en de koude wind in de wind geslagen want er is van alles te zien op deze zonnig heldere ochtend.

De meest verschillende namen komen langs en heel verhelderend was het volgende

korte vogelaars-gesprek: “Waar zie je die *Pontische Meeuw* dan?” “Nou”, zegt de ander, “naast die ene meeuw.” Zie foto en dan begrijp je meteen welke meeuw...

Veel meeuwen op het strand door zandsuppletie.

Foto: Anneke Boerwinkel

Kees gaat een eindje verder op z'n trouwe kruk-

je zitten: ziet hij veel meer én andere zaken dan de club achter hem? In elk geval is op waarne-ming.nl te lezen wat hij deze dag aan vogels heeft gezien: hij houdt het allemaal nauwkeurig bij.

Kees in karakteristieke houding.

Foto: Anneke Boerwinkel

De volgende stop is het achterland van Callantsoog: het **Nollenland van Abbestede**. Overal eenden van verschillende pluimage en tussen twee achtergebleven *Bergeenden* vanuit een grotere groep die net is weggevlogen zit een eenzame *Kemphaan*. Jelske haar dag kan niet stuk! Hup, weer verder want volgens Kees kunnen we beter naar **Breezand**, bij het begin van de route langs het Amstelmeer.

We kijken uit op de Waddenzee en met dit heldere weer zien we Den Helder helder vóór ons liggen met Texel aan de overkant. De

koude wind zorgt ervoor dat de vogels zich achter het riet schuil houden waardoor ze moeilijk zichtbaar zijn. Straks gaan we naar Den Oever, belooft 'KD', dan is het water weer wat hoger, dus alles beter te zien, met name steltlopers.

Ringer Bert toont de zojuist gevangen Vuurgoudhaan.

Foto: Anneke Boerwinkel

Eerst nog verder naar het **Robbenoordbos** voor een sanitaire stop want restaurant 'de Zingende Wielen' is dicht: geen koffie, dan ook geen toiletbezoek. Het Dijkgat bleek niet meer te bieden te hebben dan *Grauwe Ganzen*. Volgens de *diehards* zou het tijd zijn om terug te rijden naar **Gemaal Leemans** voor weer andere vogels. Een fietsend

Close up van de Vuurgoudhaan.

Foto: Anneke Boerwinkel

echtpaar vertelt dat hier veel IJsvogels te zien zijn. Vervolgens worden we meegenomen naar het ringstation aldaar. Een van de ringmeesters neemt ons mee, vertelt er van alles over en laat hij nou net in het tweede net een vuurgoudhaantje vinden! Als 'n stel gre-tige paparazzi duiken we met onze fototoestellen op dit kleine, oh zo fraaie wondertje, zichtbaar ontspannen geklemd zittend tussen de vingers van de ringmeester.

Hup, verder maar weer, en nu naar een plek vlak onder het begin van de Afsluitdijk. Ondertussen blijft die zon maar schijnen, maar de kou wordt er niet minder op. Bij de **haven van Den Oever** vinden we een beschutte plek waar vandaan we een flinke groep *Vinken* goed kunnen zien 'tikkertje spelen' in de zon. Een voorbij fietsende Oeveraar weet ons te melden dat hij hier onlangs een IJseend heeft gespot. Grappig hoe fietsende voorbijgangers ons op deze ijskoude dag twee keer wijzen op de aanwezigheid van 'ijzige' vogels...

Tot op deze plek houden Jelske en ik het voor gezien, het is ons te koud om helemaal mee te gaan naar het eind van de wonderige pier. Wij sluiten ons tripje af met een smakelijk vette Haring aan de haven.

Eenmaal thuis verschijnt een appje met 'n foto van een been in het gips: Frank wilde z'n omwaaiende telescoop redden, maakt een verkeerde beweging en scheurde z'n achillespees... beslist géén leuke afsluiting! Bij deze van harte beterschap, Frank!

Anneke Boerwinkel, anneke.boerwinkel@gmail.com

Al 50 jaar zetten we de **BLOEMETJES** BUITEN

Intratuin Heerhugowaard
Zuidpoort 1, 072-5757157
intratuinheerhugowaard.nl

Natuurlijk! Intratuin

IJsvogels in ons werkgebied in 2022

Rutger Polder

Inleiding

Met een gemiddelde temperatuur van 5,8 °C tegen 3,9 °C normaal was de winter nog zachter dan 2021. Deze winter komt op de zesde plaats van zachte winters sinds 1901. Toch waren vlak voor de kerst een paar vorstdagen. Vanaf eind januari was het soms onstuimig met van tijd tot tijd veel wind. Op 29 januari was er in het noorden al veel wind. De eerste storm was Corrie, op 31 januari. Van 16 tot en met 21 februari was het nog erger. We hadden te maken met drie benaamde lagedrukgebieden. Op 16 februari begon het met storm Dudley. Het hoogtepunt was op 18 februari met storm Eunice. Deze veroorzaakte aan de kust enige tijd een zware westerstorm met windstoten tot ongeveer 130 km/uur. Het was de zwaarste storm sinds 1990. Op 20 februari kregen we met storm Franklin te maken. In de westelijk kustprovincies gold in de avond enkele uren code oranje. Bij mij thuis gingen twee bomen om, waarvan een op het kippenhok, en er waaide een dakgoot van het huis. De drie stormen veroorzaakten minimaal een half miljard euro schade in Nederland. Februari was met 107 tegen 56 mm normaal zeer nat.

Dode IJsvogel gevonden bij de Vrijheidskerk in Alkmaar.

Foto: Steven Geel

Steven Geel vond in januari dit jaar al een dode IJsvogel bij de Vrijheidskerk in het Hoefplan. Na de terugval begin 2021 zou je kunnen verwachten dat na een zachte winter meer ijsvogels tot broeden zouden komen in 2022. Wel veel meer meldingen, maar geen duidelijke territoria. Misschien heeft de wind effect gehad op het ijsvogellevens. Een dag of 2 zonder eten betekent het eind voor ze. Wind en misschien vogelgriep?

Werkzaamheden

Diverse leden van de groep hebben zich weer ingezet. Zo ook in Heerhugowaard waar de plaatselijke vogelwerkgroep een ijsvogelwand maakte in de “Stad van de Zon”.

Resultaat

Alkmaar: in de Oosterhout, de Rekerhout en bij Hortus Alkmaar waren in ieder geval territoria. Mogelijk zijn alleen die in de Hortus (minimaal 2x met succes gebroed en 1x mislukt) en de Rekerhout succesvol geweest.

Bergen: er was mogelijk een territorium bij de familie Muller, maar na wat activiteiten half maart bleef het stil. Er is

In Hortus Alkmaar is ook dit jaar met succes gebroed.

Foto: Rutger Polder

waarschijnlijk twee keer gebroed bij de volkstuintjes aan de Nessen.

Heiloo: in plan Oost was een territorium en er is gebroed.

Heerhugowaard: helaas geen meldingen van territoria.

Langedijk: ook hier is geen territorium te melden.

Hiermee komt het aantal op 6 territoria waarvan er in ieder geval 3 met zekerheid jongen hebben grootgebracht.

Het aantal geldige ijsvogel waarnemingen in Noord-Holland tussen 20 maart en 15 mei 2022 was 425 t.o.v. 256 in 2021. Met 35 meldingen in onze regio in 2022 t.o.v. 24 in 2021. Hiervan kwamen de meeste meldingen uit Heiloo oost, Bergen en van de Beverkoog (Hortus Alkmaar). Veel meer waarnemingen dan in 2021.

Op de vinkenbaan in Castricum bleken in 2022 maar liefst 14 Ijsvogels te zijn geringd. (med. L. Knijnsberg). In 2021 waren het er maar 3.

Aan de hand van de resultaten kom ik tot deze voortschrijdende reeks.

Tabel 1. Overzicht territoria/broedparen per gemeente in 2009-2022.

plaats...jaar	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Alkmaar	3	1	2	1	2	3?	5	9	13	0	6	6	4	3
Heiloo			1				1	4	5	1	1	2	1	1
Bergen/Egmond	1	1	1	1	1?	1	5	6	5	0	1	4	2	2
Heerhugowaard	2	2	1			1?	4	3	2	0	1	2	0	0
Langedijk			2	1	1	2	4	3	4	1	1	3	0	0
Obdam	1	?					1	1	2	0			0	0
Totaal	7	5	7	3	4?	8?	22	29	34	2	10	17	7	6

Graag wil ik eenieder wederom hartelijk bedanken die geholpen heeft met het onderhouden en maken van wanden; doorgeven van waarnemingen; het monitoren en het insturen van foto's.

IJsvogelwerkgroep Alkmaar e.o., R. Polder, Westerweg 232, 1815 JK Alkmaar, 1815jk232@hetnet.nl

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Miranda Zutt-van der Made

Sinds 2021 zit ik in de Ledenraad van Sovon. Ik volgde Harry Smit op die deze taak jarenlang vervulde. Hij heeft me samen met het Bestuur van de Vogelwerkgroep Alkmaar e.o. bij Sovon voorgedragen. Inmiddels heb ik twee interessante vergaderingen bijgewoond en vond ik het tijd om wat zaken met jullie te delen. Maar ik realiseerde me ook dat we de laatste jaren veel nieuwe leden hebben verwelkomd die misschien helemaal niet weten wat Sovon nu precies is en doet, dus laat ik daar eens mee beginnen.

“Sovon is het kenniscentrum voor verspreiding en trends van in het wild levende vogels in Nederland.”

Dit is hoe Sovon zich in het kort op hun website presenteert. In 2023 bestaat Sovon 50 jaar! In 1972 ontstond het idee om een organisatie op te richten die op landelijk niveau de vogelwaarnemingen coördineerde die overal in het land werden gedaan. In 1973 werd daarvoor de Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland (SOVON) opgericht door drie biologen. De organisatie werd opgezet naar Engels voorbeeld, daar werd al veertig jaar eerder de British Trust of Ornithology (BTO) opgericht. Het eerste grote SOVON-project was de (eerste) Nederlandse Broedvogelatlas die in 1979 werd gepubliceerd. In 1984 werd de stichting SOVON een vereniging en werd de officiële naam Sovon Vogelonderzoek Nederland.

Duizenden vrijwillige vogelwaarnemers vormen de spil van de organisatie. Ook telt de vereniging bijna 4.000 leden, die grotendeels ook waarnemer zijn. Sovon heeft circa 65 medewerkers in dienst en dat aantal groeit door. De resultaten van de tellingen die Sovon organiseert, vormen een basis voor het natuurbeleid en -beheer in ons land en worden inmiddels voor een breed aantal toepassingen gebruikt. Onafhankelijkheid, objectiviteit en borging van kwaliteit zijn dan ook belangrijke kernwaarden. Sovon is in staat voor de meeste in Nederland voorkomende vogelsoorten uitspraken te doen over jaarlijkse veranderingen in aantallen en verspreiding.

Sovon opereert natuurlijk niet in haar eentje. Dankzij de vrijwilligers en een netwerk van honderden vogelwerkgroepen en soortwerkgroepen zijn ze in staat om landdekkend gegevens te verzamelen. De meeste telprojecten maken onderdeel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). De kwaliteit van de gegevens wordt getoetst door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Met de samenwerking in de European Breeding Bird Council (EBBC) krijgen de gegevens ook internationale toepassing.

Wie tellen er voor Sovon?

In onze laatste vergadering werd er een korte presentatie gegeven over wie de tellers van Sovon nu eigenlijk zijn. Al heel lang worden gegevens van tellers bijgehouden, maar sinds 2017 zijn de gegevens in de waarnemersmonitor vrijwel volledig. Zo zijn er 5.500 actieve tellers, dat is inclusief de Tuintellers en tellers van CES-projecten (over de projecten later meer). Deze tellers doen jaarlijks minimaal aan één project mee.

De tellers zijn behoorlijk trouw en verbinden zich lange tijd, gemiddeld wel 11 jaar, aan projecten. Gelukkig groeit het aantal tellers nog steeds maar ze zien ook dat nieuwe tellers sneller afhaken.

De grootste groep tellers vinden we in de leeftijdscategorie 60-70 jaar, gevolgd door de leeftijdscategorieën 50-60 jaar en 70-80 jaar. De groep waarnemers 60-70 jaar en 70-80 jaar wordt steeds groter, maar er zit gelukkig ook groei in de groep 20-30 jaar. Er is een goede instroom in de leeftijd 20-50 jaar. De gemiddelde leeftijd is 59 jaar en het is positief dat deze leeftijd de laatste jaren niet is gestegen.

Het aandeel vrouwen stijgt gestaag. Dit komt vooral door laagdrempelige projecten zoals MUS, een instapproject dicht bij huis. Sinds 2017 is een derde van de tellers vrouw.

Telprojecten

Er zijn maar liefst 15 verschillende telprojecten waar je als waarnemer aan kan deelnemen. Meer dan 60% van de tellers is bij één project actief, maar veel waarnemers doen mee aan 1-2 projecten. Mensen die meedoen aan MUS of het project Nestkaarten doen bijna niet mee aan andere projecten. Deelnemers aan MUS en MAS stromen later wel door naar BMP-projecten. Maar over het algemeen is iedereen vrij traditioneel aan welk project ze meedoen.

Maar liefst 60% van de gegevens wordt vergaard door een relatief kleine groep van 7-8% van de tellers. Sovon wil deze 'sleutelfiguren' meer gaan betrekken bij werving en opleiding van nieuwe tellers.

Met elkaar wordt er door de vrijwilligers jaarlijks 420.000 uren geteld!

Het werven, opleiden en binden van waarnemers is een kernactiviteit van Sovon. Dit doet ze met een breed scala aan middelen zoals de website, nieuwsbrieven, social media, cursussen en webinars, publicaties als Sovon-Nieuws, Limosa en de Vogelbalans en de altijd druk bezochte Landelijke Dag (in november). Ieder jaar is er ook een speciale campagne samen met Vogelbescherming die zich richt op een breed publiek: Het jaar van... In 2023 wordt dit de Scholekster.

Ze merken bij Sovon dat een persoonlijke benadering werkt. Zo willen ze de feedback tijdens het telseizoen verbeteren.

Dirk van der Made en Dook Vlugt 's morgens vroeg tijdens het inventariseren van het Ecodorp in Bergen.

Foto: Miranda Zutt-van der Made

Op de Sovonwebsite zie je onder ‘Tellen’ een overzicht van maar liefst 15 telprojecten waar je als vogelaar aan kan meedoen. Er wordt met een aantal sterren aangegeven hoeveel kennis je nodig hebt en hoeveel tijd het kost.

bepaalde kennis noodzakelijk, kost weinig tijd
****** veel kennis noodzakelijk, kost veel tijd*

Bij ieder project is er een duidelijke uitleg, een handleiding en vaak ook een video te bekijken. Een aantal projecten zijn laagdrempelig en heel geschikt voor beginners.

Jaarrond Tuintelling, tijd*, kennis*

Met de Jaarrond Tuintelling verzamelt Sovon systematisch gegevens over vogels en andere soortgroepen in en rond tuinen van bewoners. Als deelnemer kun je op de website van Jaarrond Tuintelling wekelijks doorgeven welke soorten er in en om je tuin zaten. Daarnaast is het mogelijk om gerichte tellingen uit te voeren gedurende 5, 10 of

15 minuten. Je kunt alle tuinsoorten tellen: vogels, vlinders, libellen, zoogdieren, insecten, amfibieën, reptielen. Je mag zelf kiezen welke soortgroepen je bijhoudt. Geregeld zijn er ook evenementtellingen rond specifieke soorten en soortgroepen.

Dode vogels melden, tijd*, kennis*

Meldingen van dode vogels helpen Sovon niet alleen bij het herkennen van normale sterfjepatronen bij vogels, maar ook bij het signaleren van ongewone sterfte. Je kan ze melden via het online meldpunt.

Jaar van de Merel (2022), tijd*, kennis*

We weten opmerkelijk weinig over de Merel, terwijl hij dicht bij ons leeft. Daarom riep Vogelbescherming Nederland en Sovon in 2022 het Jaar van de Merel uit. In het voorjaar kon je ontdekte merelnesten registreren en volgen. Daarnaast kon je wekelijks melden hoeveel Merels er in je tuin zaten en wat ze aten. Komend jaar wordt het jaar van de Scholekster met extra aandacht voor dakbroedende Scholeksters.

Kolonievogels tellen, tijd*, kennis**

Met kolonievogeltellingen volgt Sovon de ontwikkeling van de aantallen en de verspreiding van vogels die in kolonies broeden.

In totaal worden 19 soorten kolonievogels geteld. Het gaat om de Aalscholver, Blauwe Reiger, Purperreiger, Grote en Kleine Zilverreiger, Lepelaar, Zwartkopmeeuw,

Inventariseren van de Kleimeer. De Canadese Ganzen kijken toe.

Foto: Miranda Zutt- van der Made

Kokmeeuw, Stormmeeuw, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Grote Stern, Visdief, Noordse Stern, Dwergstern, Zwarte Stern, Oeverzwaluw, Huiszwaluw en Roek.

De aanpak van de telling verschilt en per soort zijn er telrichtlijnen opgesteld.

In de meeste gevallen wordt het aantal bezette nesten twee keer binnen een vastgestelde periode in het voorjaar geteld. Doorgaans bestaan kolonies uit meerdere nesten, maar soms uit slechts één nest.

Slaapplaattellingen, tijd*, kennis**

Met het Meetnet Slaapplaatsen verzamelt Sovon gegevens over de aantallen vogels die gezamenlijk op slaapplaatsen verblijven. De coördinatie van de tellingen richt zich vooral op Natura 2000-gebieden met beschermde slaapplaatsen van in totaal 19 soorten. Maar ook daarbuiten worden tellingen nadrukkelijk gestimuleerd. Alle tellingen van vogelsoorten die gezamenlijk slapen zijn welkom.

Slaapplaattellingen worden gebruikt om de beschermde status van Natura 2000-gebieden te evalueren. Voor sommige soorten, zoals de Grote Zilverreiger en Halsbandparkiet, zijn tellingen op slaapplaatsen de beste manier om populatiegroottes en aantalstrends te bepalen.

Punt Transect Telling (PTT), tijd*, kennis***

Met het PTT-project verzamelt Sovon gegevens over de aantalsontwikkeling van vogels die 's winters in Nederland verblijven.

PTT wordt al sinds 1978 georganiseerd en bestaat uit een telling in december vanaf vaste punten langs een route. Vanwege de eenvoudige opzet is dit 'fietsrondje voor de wetenschap' populair onder vogelaars. Jaarlijks worden meer dan 650 routes verspreid door het hele land geteld.

Nestkaarten, tijd, kennis*******

Met het Meetnet Nestkaarten verzamelt Sovon gegevens over het broedsucces van vogels: wanneer starten ze met broeden, hoeveel eieren leggen ze en hoeveel jongen worden er groot? Het project werd in 1995 gestart als aanvulling op de broedvogelmonitoring. Aantalsveranderingen van broedvogels zijn vaak voor een deel te verklaren met gegevens over het broedsucces.

Jaarlijks vullen vrijwilligers en professionele onderzoekers duizenden nestkaarten in. Veel nestonderzoek wordt uitgevoerd onder coördinatie van soortwerkgroepen. Van alle soorten zijn nestkaarten welkom: van Pimpelmezen in een nestkast tot Haviken met een nest hoog in een boom. De nestcontroles mogen alleen met een registratiebevijs en op zorgvuldige wijze worden uitgevoerd.

Meetnet Urbane Soorten (MUS), tijd, kennis******

Met het Meetnet Urbane Soorten (MUS) brengt Sovon de aantallen en de verspreiding van broedvogels in steden en dorpen in kaart. Nederland verstedelijkt in hoog tempo en dat heeft gevolgen voor broedvogels. MUS startte in 2007 en bestaat uit een netwerk van duizenden telpunten in woonwijken, stadsparken en op bedrijventerreinen. Verspreid door het hele land gaan ieder voorjaar ruim duizend vrijwilligers op pad om de aantallen vogels vanaf de telpunten in een zelfgekozen postcodegebied te tellen.

Iedereen met een goede kennis van vogelgedrag en -zang van circa 40 algemene stadsvogels kan meedoen. Binnen drie periodes in het voorjaar maak je een ronde langs 8-12

telpunten in je postcodegebied. Tijdens 5 minuten tellen vanaf het telpunt noteer je alle vogels die je ziet en hoort, behalve overtrekkende vogels zonder binding aan het terrein.

Meldingen zeldzame broedvogels, tijd*, kennis***

Losse meldingen van zeldzame broedvogels zijn een waardevolle aanvulling op de systematische tellingen voor het Broedvogel Monitoring Project (BMP). Vogelaars treffen ook buiten gebieden die geteld worden geregeld zeldzame broedvogels aan. Zulke toevallige waarnemingen, bijvoorbeeld tijdens excursies of vakanties, helpen om een zo compleet mogelijk beeld van de Nederlandse broedvogels te krijgen. Denk aan Roerdompen, Oeverlopers, Roodmussen en Grauwe Klauwieren in geschikt broedgebied.

Watervogeltelling, tijd*, kennis******

Met het Meetnet Watervogels verzamelt Sovon gegevens over de aantallen en verspreiding van watervogels buiten de broedtijd. Ook worden internationale populatieschattingen gebaseerd op deze tellingen, waar bijna 2000 vrijwilligers en enkele professionals aan bijdragen.

Het Meetnet Watervogels bestaat uit verschillende onderdelen:

- Maandelijks tellingen van alle watervogels of alleen ganzen en zwanen (september - april)
 - Midwintertelling in januari
 - Tellingen op hoogwatervluchtplaatsen in de Zoute Delta en Waddenzee
- Sommige gebieden, zoals delen van de Delta, de Noordzeekust en het IJsselmeergebied, worden door professionele tellers geteld.

Meetnet Agrarische Soorten (MAS), tijd, kennis******

Het Meetnet Agrarische Soorten (MAS) volgt broedvogels van het agrarische gebied om trends in aantallen en verspreiding vast te leggen. Meedoen aan MAS kost weinig tijd, maar levert onmisbare gegevens op over de verspreiding en aantalsontwikkeling van deze sterk bedreigde vogelgroep. Met MAS-tellingen draag je bij aan onderzoek naar beschermingsmaatregelen.

Iedereen met goede kennis van vogelgedrag en -zang van vogels die in het boerenland voorkomen kan meedoen. Binnen vier periodes in het voorjaar maak je een ronde langs zelf gekozen telpunten. Tijdens 10 minuten tellen vanaf het telpunt noteer je de (mogelijke) broedvogels die je ziet en hoort, behalve vogels zonder binding met het terrein.

Live Atlas, tijd*, kennis***

LiveAtlas is de voortzetting van de Vogelatlas van Nederland, waarvoor ruim 2000 vogelaars de verspreiding van zowel broedvogels als wintervogels in kaart brachten. De basis daarvan bestond uit het invullen van complete lijsten per kilometerhok. Zulke lijsten geven inzicht in welke soorten er aanwezig en afwezig zijn per kilometerhok.

LiveAtlas onderscheidt zich van de meetnetten van Sovon doordat het een ander doel heeft: de aan- en afwezigheid (verspreiding) en veranderingen daarin van soorten in heel Nederland vastleggen. Via de meetnetten verzamelt Sovon gedetailleerde gegevens

over aantallen uit regelmatig getelde monitoringsgebieden. Daarmee worden aantals-trends en dichtheden berekend. Daarvoor is LiveAtlas niet geschikt. Wel geeft LiveAtlas actueel inzicht in trefkansen door het jaar heen, juist ook in de maanden waarin geen monitoring plaatsvindt. Ook zijn de gegevens bruikbaar voor verder (Europees) Onderzoek). En je kunt een eigen mini-atlas maken van bijvoorbeeld je werkgebied. Mits je systematisch te werk gaat.

Tellingen voor LiveAtlas kun je het beste in de app Avimap invoeren, maar het kan ook via het online portaal. Een telling invoeren is na een goede start een fluitje van een cent!

Broedvogel Monitoring Project (BMP), tijd, kennis*******

Met het Broedvogel Monitoring Project (BMP) brengt Sovon ontwikkelingen van de aantallen en de verspreiding van onze broedvogels in kaart. Het project startte in 1984 en bestaat uit verschillende deelprojecten. Deze zijn toegesneden op alle vogelsoorten, of juist een selectie van soorten. Ieder deelproject kent zijn eigen aanpak, maar de basis is dezelfde: meerdere tellingen van territoriale broedvogels in vast omliggende gebieden uitvoeren, volgens een vaste methode.

Verspreid door het hele land gaan ieder voorjaar ruim 2000 vrijwilligers op pad om de broedvogels in hun 'eigen' gebied in kaart te brengen. De BMP-methode is de standaard bij professionele karteringen van grote gebieden in opdracht van provincies en terreinbeheerders en bij provinciale broedvogelmeetnetten.

Voor dit project heb je een goede kennis nodig van vogelgedrag en -zang en andere vogelgeluiden die op broeden (kunnen) wijzen. Afhankelijk van het biotoop en de selectie van soorten die je telt, breng je vijf tot twaalf bezoeken aan je telgebied in het voorjaar, vooral in de vroege ochtend.

Om mee te doen met dit project zijn er in het verleden bij de VWG cursussen georganiseerd.

Trektellen, tijd**, kennis****

Trektellen is het systematisch tellen van voorbijtrekkende vogels vanaf een vast punt: een telpost. Het vindt in Nederland en elders in Europa al tientallen jaren plaats. Trekpatronen, invasies en reacties op bijzonder weer (bijvoorbeeld invallende vorst) worden het snelste via deze tellingen opgemerkt. De gegevens worden steeds vaker gebruikt voor onderzoek naar trekpatronen van vogels op Europese of zelfs wereldwijde schaal.

Vanaf 2006 verzamelt de website trektellen.nl de tellingen, in samenwerking met Sovon en de Nederlandse Zeevogelgroep. De aantallen worden door de waarnemers ingevoerd via de app *Trektellen* of achteraf op de website. Daarop zijn resultaten van Nederlandse en buitenlandse telposten zichtbaar.

Verspreid door het land zijn telposten actief, waarvan een deel te bezoeken is als medeteller. In overleg is het mogelijk om zelf een telpost te starten. Via Trektellen.nl is meer informatie per telpost beschikbaar. Bekende telposten in de buurt zijn Camperduin (zeetrek), Bergen aan Zee, Geestmerambacht en de Pettemer Zeewering.

Constant Effort Sites (CES), tijd*, kennis*******

Op Constant Effort Sites worden vogels geringd om gegevens te verzamelen over hun overleving en reproductie. Om zelf een CES te starten, dien je opgeleid te zijn tot vogelvanger bij het Vogeltrekstation.

Tijdens het CES-project worden vogels geringd.

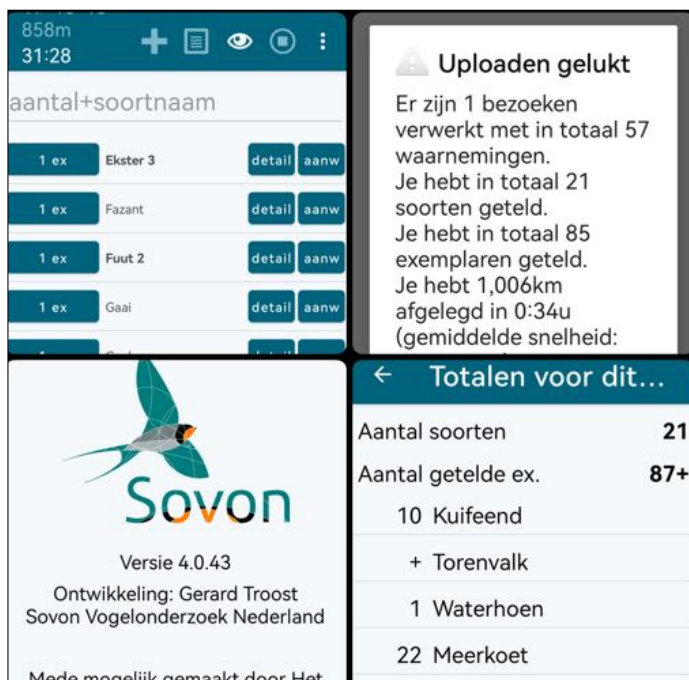
Foto: Miranda Zutt- van der Made

Zoals gezegd, voor elk wat wils toch?! Ga eens kijken op de website, bekijk filmpjes en wie weet zit er voor jou ook wat tussen?!

Ik heb jaren geleden een cursus BMP gedaan en heb daar veel profijt van gehad. Ik heb geïnventariseerd voor onze eigen broedvogelinventarisaties in Alkmaar en meegedaan met broedvogeltellingen in de Kleimeer. Daarnaast heb ik een paar jaar een kolonie Aalscholvers geteld in Zuid-Scharwoude en doe ik jaarlijks met Tom Damm en mijn vader Dirk van der Made de midwinterwatervogeltelling in de Geestmerambacht.

Naar aanleiding van het schrijven van dit overzicht ben ik zelf ook enthousiast geworden over het LiveAtlas project en overweeg ik rond huis een telling voor MUS (voorjaar) en PTT (winter) te gaan starten.

LiveAtlas heb ik inmiddels uitgetoetst en ik ben erg enthousiast! Op mijn telefoon heb ik de app AviMap gezet en als ik nu bijvoorbeeld een rondje met de hond loop, voer ik in wat ik zie. Heb ik weinig tijd dan klik ik alleen de soorten aan die ik tegenkomt, heb ik meer tijd dan voer ik ook de aantallen in. Na afloop krijg je een overzicht van de gelopen route en welke soorten (en aantallen) je hebt gezien, erg leuk! Op de website kan je allerlei persoonlijke statistieken zien maar ook lijsten van anderen. Aan de hand van Live Atlas konden ze bijvoorbeeld zien dat dit jaar de Fitis later terugkeerde dan in andere jaren.

Collage met beeldschermen van de app AviMap.

naar vogels draag je bij aan de bescherming van vogels en geef je een extra dimensie aan je hobby!

Miranda Zutt-van der Made, zuttmade@quicknet.nl

Op de website van Sovon vindt je onder 'Sovonacademie' verschillende online workshops, cursussen en filmpjes zodat je thuis meer kunt leren over herkenning van vogels, vogeltellingen en onderzoek. Er is zelfs een BirdID-quiz waar je eindeloos kunt oefenen met foto's en geluiden.

Ik hoop dat ik jullie nieuwsgierig en enthousiast heb gemaakt want met onderzoek

Wetenswaardig? (18)

1. In de winter 2021/2022 was er in het IJperveld het bijzondere verblijf van een jonge **Purperreiger** (Landschap Noord-Holland 2022, nr.3).
2. Op volle snelheid zonder af te remmen op een uitkijkpunt landen en in een keer tot stilstand komen is een van de lastigste manoeuvres voor **Buizerds** en andere roofvogels. Zó lastig zelfs dat drones die beweging (nog) niet eens kunnen nadoen (NRC Handelsblad, 1 juli 2022).

3. De **Watersnip** is naast de **Scholekster** onze enige weidevogel die zijn jongen voert (Vogels 2021, nr.2). In theorie zou ook de **Watersnip** op daken kunnen gaan broeden.
4. Op de onlangs ontgonnen moerassen op IJsland neemt de **Grutto** juist sterk toe (NRC Handelsblad, 29 juni 2022).

Holenduif, Petten Polder Q, 18 april 2022.

Foto: Ruud Costers

5. Een **Holenduif**, die op 28 februari 2018 in Oudehaske tegen een schakelaar in een transformatorhuisje vloog, veroorzaakte kortsluiting waardoor de openbare verlichting in heel Friesland niet meer werkte (Schager Courant, 15 september 2022).
6. In mei 2022 verbleef bij de eendenkooi 't Zand een aantal dagen een **Zomertortel**, inmiddels een zeldzame soort in Noord-Holland (Landschap Noord-Holland 2022, nr.3).
7. In de Amsterdamse Waterleidingduinen is in 2020 is een geslaagd broedgeval van de **Hop** met vijf uitgevlogen jongen tot in detail gevolgd en beschreven (Limosa 2022, nr.2).
8. Tijdens de broedperiode zoeken **Veldleeuweriken** hun voedsel niet verder dan 200 meter van het nest (Natura 2022 nr.3).
9. Uit ringvangsten blijkt dat het broedseizoen 2021 en de winteroverleving 2021/2022 voor de **Heggenmus** ongunstig waren (Sovon-Nieuws 2022, nr.2).
10. Al doet de **Koekoek** nog zo haar best haar eieren goed te laten gelijken, in 85 procent van de gevallen wipt de **Bosrietzanger** ze deskundig uit het nest (Sovon-Nieuws 2022, nr.2).

Heggenmus, Alkmaar RAK-Noord, 7 april 2017

Foto: Ruud Costers

11. In ons land broedende en in Groot-Brittannië overwinterende **Zwartkoppen** keren tien dagen eerder terug dan de in het warme zuiden overwinterende soortgenoten (Vogels 2021, nr.2). Dit kan ertoe leiden dat een steeds groter deel dichterbij de winter tracht te overleven.

12. Frans onderzoek leert dat **Pimpelmezen** er tegenwoordig anders uitzien dan 20 jaar geleden. De blauwe 'petjes' en gele borsten zijn bij beide geslachten gemiddeld minder kleurrijk. Dit kan gevolgen hebben voor het paargedrag (Natura 2022 nr.3).

13. Een valkenier uit Hippolytushoef heeft een boete van 300 euro aan zijn broek gekregen voor het vangen van **Eksters**. Die zouden foerageren op het voer voor zijn roofvogels. Vermoedelijk voerde de man de eksters aan zijn roofvogels (Schager Courant, 15 juni 2022).

14. Snelle, lawaaierige en qua bewegingen onvoorspelbare recreatievormen, zoals speedboten en kitesurfers, zorgen voor een ernstige verstoring van het gedrag van vogels (Natura 2022 nr.2).

15. In Australië zijn katten een grote bedreiging voor de biodiversiteit en in de hoofdstad Canberra is er nu een wettelijke aanlijnplicht. Jaarlijks doden katten in Australië naar schatting 399 miljoen vogels. In 2019 noemden Nederlandse Kamerleden een door rechtswetenschappers voorgestelde aanlijnplicht voor katten nog complete kolder (NRC Handelsblad, 1 juli 2022).

Verzameld door Ruud Costers, ruudcosters27@gmail.com

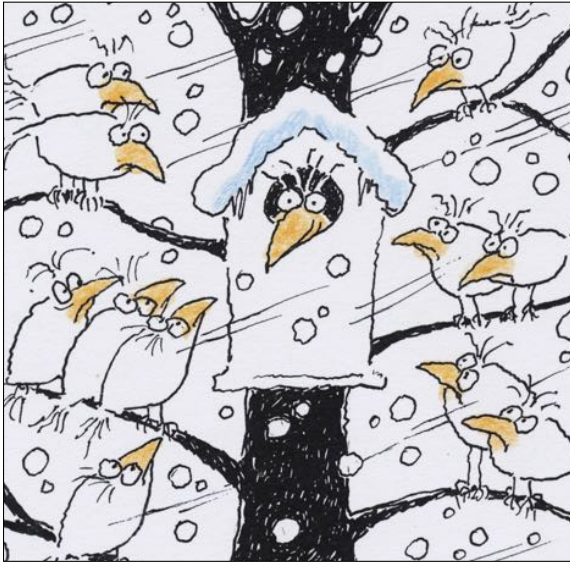
Avi-limerick

Bij Bergen aan Zee in de duinen
liep 'n Renvogel driftig te struinen.
Voor de held der woestijn
was dit kale terrein
als groenste der groene tuinen.

De Egmondermeerse Hop,
zet mooi zijn kuif weer op.
Hij weet dat de vrouwen
daar erg van houen.
Hij is Casanova ten top.

Een Koolmees in Heerhugowaard
was zeker de tuinlijst niet waard.
Zij was een hybride,
dus niet bonafide.
Dat ging met verwarring gepaard.

Hans Cornelissen, j.h.c.cornelissen@vu.nl

De raadselvogel van Wim.

Illustratie: Wim Schols

Communicatie & Actualiteiten

Van het Bestuur

Jubileum

In 1983 hebben enkele enthousiaste vogelaars onze vogelwerkgroep opgericht. In 2023 bestaat de vereniging dus 40 jaar. Het bestuur denkt na over een feestdag voor alle leden.

Ecologische voetafdruk

Het bestuur bekijkt hoe we de ecologische voetafdruk van onze vereniging, toch een milieuorganisatie, kunnen verkleinen, bijvoorbeeld door het beperken en/of vergroenen van autokilometers bij excursies of het verminderen van drukwerk.

Vogelquiz

Op verzoek hebben wij een vogelquiz verzorgd ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van wijkcentrum De Alkenhorst. In dat gebouw zijn de zalen vernoemd naar Arend, Buizerd, Kiekendief en Stern en de Alk komt voor in het logo. Uiteindelijk vulden 24 personen de quiz in. De grappigste, veel voorkomende vergissing was dat de deelnemers meenden dat de bijnaam voor een zeearend vliegend tapijt was. Als prijsjes stelden we enkele exemplaren van Alkmaar heeft Vleugels, setjes wenskaarten van de Reuzenalk en keramische vogelsculptuurtjes van ons lid Carina Oosterhuis ter beschikking.

Jaarvergadering

Het bestuur is van mening dat onvoorziene omstandigheden daargelaten alle bestuursleden aanwezig horen te zijn bij de ledenjaarvergadering. Door vakanties lukt het niet hieraan te voldoen in maart en door werkverplichtingen ook niet op een woensdagavond in combinatie met een lezing. We hebben nu gekozen voor zaterdag 11 februari a.s., aanvang rond 12.00 uur, in buurthuis De Wachter. Als we de vergadering rond 13.00, 13.15 uur kunnen afronden, houden we daarna een lunch en hebben we geregeld dat er vanaf 14.00 uur een lezing is. Deze plannen zijn nog niet geheel uitgekristalliseerd en uiteraard krijgen jullie tevoren een officiële uitnodiging met de bijbehorende stukken.

Noord-Hollandse Natuurdag

Op zaterdag 17 december vindt de Noord-Hollandse Natuurdag plaats in het Aristo Meeting Center bij station Sloterdijk in Amsterdam. Zie voor het programma www.landschapnoordholland.nl/natuurdag. We zullen niet met een stand vertegenwoordigd zijn, maar verschillende bestuursleden werken wel op andere wijze mee aan de organisatie. Wij hopen velen van jullie daar te ontmoeten!

Het Bestuur

Van de penningmeester

Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 september 2022

Nieuwe leden

Hanna Cusell
Koen de Geus
Sandra de Haan
Mariska Dekker-Stam
Leon Edelaar
Klaas-Jan Koedijk

Jethro Nieuwenhuis
Cees Nieuwenhuizen
Marco Olij
Rob Smit
Joke te Hennepe
Judith van der Meiden

Opgezegd

Marleen Akkermans
Martin Eijtinger

Overleden

Martin Dekker

Francisco Rubio Fernández, penningmeester

Aankondiging

Cursus vogels herkennen 2023

De voorjaarscursus start eind februari en eindigt in mei. De standvogels beginnen al aan het eind van de winter te zingen en in het voorjaar komen daar steeds meer soorten bij, bv. die in Afrika hebben overwinterd. Gaandeweg de cursus komen er zo steeds meer vogelsoorten aan bod. Het herkennen van vogelzang, en het zelf daarmee oefenen, maakt deel uit van de cursus.

De cursus zal bestaan uit 5 woensdagavonden theorie en 4 zondagochtendexcursies naar buiten.

Voor Wie: de geïnteresseerde, beginnende vogelaar die de kennis over vogels wil uitbreiden.

Waar: Buurthuis de Wachter, Oudorperdijkje 65, 1821 AP Alkmaar

Wanneer: theorie-avonden: **22 februari, 15 maart, 29 maart, 5 april, 26 april.**

Start: om 20.00 uur

Excursieochtenden: kort na zonopkomst op **2 april, 16 april, 30 april en 14 mei**, in de omgeving van Alkmaar, afspraken hierover volgen nog. Op de excursies wordt het geleerde in de praktijk geoefend en komen we waarschijnlijk meer soorten tegen dan op de cursusavonden zijn genoemd.

Cursusleider: Tom Damm.

Verder: tijdens de cursusavonden zal aandacht worden besteed aan de keuze van vogelgidsen.

Deelname: de kosten voor de cursus bedragen inclusief lesmateriaal, determinatiegidsje, koffie, thee tijdens de cursusavonden voor leden van de **VWG-Alkmaar € 40 en voor niet-leden € 45**.

Drankjes na afloop van de cursusavond zijn voor eigen rekening. Aanmelden als lid is mogelijk!

Opgave om deel te nemen of voor meer info is mogelijk bij Loes Staal, secretaris@vwwg-alkmaar.nl

Aankondiging

Stadsvogelinventarisatie Alkmaar 2023-2024

Het is tien jaar geleden dat we de stad Alkmaar op broedvogels hebben geïnventariseerd. In 2023-2024 willen we dat weer gaan doen, voor de vijfde keer. We starten in 2023 met de inventarisatie van de grotere parken: Alkmaarderhout, Oosterhout, Rekerhout en Egmonderhout. Inmiddels zijn voldoende tellers gevonden om dit mogelijk te maken.

In 2023 willen we ook de broedende meeuwen gaan tellen. Dat hebben we in 2018 en 2013 voor het laatst gedaan. Door een ingehuurd bureau is dit in opdracht van de gemeente Alkmaar ook nog in 2021 uitgevoerd. Mogelijk zijn er nog enkele tellers nodig. Tellen van op daken broedende meeuwen gebeurt vanaf hoge locaties (flats e.d.), maar ik wil ook kijken of er andere mogelijkheden zijn. Ik denk daarbij aan drones en wil hierbij een oproep plaatsen.

Zijn er leden van de Vogelwerkgroep Alkmaar die over een drone beschikken waarmee dit kan, of kennen zij iemand die dit zou kunnen (en mogen!)? Het gaat dan om de derde en vierde week van mei 2023. Een ander optie is een hoogwerker huren.

In 2024 gaan we dan echt los. De woonwijken, bedrijventerreinen en kleinere parken zullen dan geteld gaan worden. De telgebieden zullen dezelfde zijn als bij voorgaande inventarisaties. Alkmaar is ingedeeld in 47 telgebieden, vijf telgebieden betreffen de grotere parken die dus in 2023 gedaan zullen worden. Voor deze telgebieden zullen in eerste instantie de tellers gevraagd worden die al eerder geteld hebben en veelal in het telgebied wonen. In de loop van tien jaar zijn er mensen verhuisd of om andere redenen niet in staat mee te doen. Het is de verwachting daarom dat we extra mensen kunnen gebruiken. Ook zullen in 2024 de broedende watervogels (eenden, Fuut, Meerkoet, Waterhoen, ganzen, Knobbelzwaan) integraal geteld worden.

Voor het inventariseren van broedvogels zijn tegenwoordig apps beschikbaar. Voor de tellingen willen we de app Avimap van Sovon gebruiken. Dus als je mee wilt doen is een smartphone (Android of Apple) een vereiste. Omdat niet iedereen bekend is met deze app zal in het najaar van 2023 een avondje georganiseerd worden waarin het gebruik van de app uitgelegd zal worden. Ook zal dan ingegaan worden op de inventarisatietechniek. Het tellen op broedvogels van woonwijken en bedrijventerreinen is relatief eenvoudig, en er zijn maar vijf rondjes nodig.

Harry Smit, smit51@telfort.nl

Lezingen

De lezingen zijn op **woensdagavond 20.00 uur Buurthuis de Wachter, Oudorperdijkje 65**. Parkeerplaats bij Associatie Uitvaartverzorging, Edisonweg 15. Zie ook www.vwg-alkmaar.nl.

KNNV-lezingen (“[KNNV]”) zijn op woensdagen vanaf 20.00 uur in Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10, 1813 BH Alkmaar. Zie alkmaar-denhelder.knnv.nl (Agenda) voor die op zaterdagmiddagen vanaf 13:30 uur in Bezoekerscentrum “De Helderse Vallei”, De Helderse Vallei 9-11, 1783 DA Den Helder.

Woensdag 11 januari: *Van Spitsbergen naar Sandfirden en terug* door Klaas Visser

Deze titel illustreert het levensverhaal van de Kleine Rietgans, maar daarbij zal het vanavond niet blijven. Natuurlijk komen vanavond ook nog wat andere arctische soorten langs en de indrukken van de Noord-Atlantische odyssee. Klaas Visser is een vaste begeleider/gids van vogel- en fotoreizen voor Inezia Tours en zo komt hij, met zijn camera, in de meest afgelegen gebieden. Dat belooft oogstrelende beelden.

[KNNV]Woensdag 18 januari: *Op stap binnen de grenzen van Nederland* door Ger Molenaar

In coronatijd waren we aan Nederland gebonden, verre reizen waren niet mogelijk en waren we aangewezen op ons eigen kikkerlandje. Over het algemeen was het lekker rustig overal, een goede reden om Nederland in al zijn facetten eens beter te ontdekken. In onze eigen omgeving zijn we ook gezegend met mooie natuurterreinen, maar Nederland biedt natuurlijk veel meer. Dus de tent uit het stof gehaald en vele weekenden met mijn meissie eropuit. We trokken naar het Oldambt in Groningen met zijn Grauwe ‘kieken’ en prachtige boerderijen, die mij als agrarisch-museumdirecteur natuurlijk zeer aanspraken. Daar niet ver vandaan beland je in de Onlanden en Zuidlaren met een grote rijkdom aan vogels, Bevers en nog veel meer. Niet onvermeld mag blijven dat daar nog een zeer relaxt volkje woont. Verder zuidwaarts bezochten we meerdere natuurgebieden zoals de Weerribben, Dwingelderveld, Fochteloërveen,

Diependal en de Drentse Aa. Na de verkenning van het noorden staken we door naar het zuiden en zonder al te lange reistijden kwamen we in Limburg terecht waar het met de vele leuke orchideeën, reptielen en niet te vergeten de vogels, goed vertoeven was. En waar je 's avonds onder het mom van een Maastrichts biertje, tot de conclusie komt dat Nederland nog zo slecht niet is. Toen we dan ook nog op de terugweg door Brabant Boomkickers, Vliegende herten en Inktviszwammen zagen, kwamen we tot de slotsom dat ons landje kan wedijveren met het buitenland.

Ger Molenaar was jarenlang werkzaam als inspecteur bij de keuringsdienst van de bollen-teelt; thans parttime museumdirecteur en al zijn leven lang een bevolgen natuurliefhebber.

Zaterdag 11 februari, 14:00, na de ALV: *De meeuwen van Alkmaar* door Roland-Jan Buijs

Roland-Jan Buijs van Buijs Eco Consult werkt in opdracht van de gemeente Alkmaar aan de inventarisatie, preventie en het voorkómen van last door broedende meeuwen in de stad. “Het grootste probleem zit vaak in de onwetendheid van de mensen. Als ze meer van deze fantastische vogels komen te weten dan groeien vaak de sympathie en de acceptatie van het tijdelijke ongemak.”

[KNNV]Woensdag 22 februari, 19:30 uur: *Wilde bijen* door Pieter van Breugel

In ons land komen naast de bekende honingbij meer dan driehonderd soorten bijen voor. We noemen ze wilde bijen, omdat ze hier inheems zijn, dus “in het wild” voorkomen. De ruim twintig soorten hommels rekenen we ook tot onze wilde bijen. Zij vormen volken met vele dieren in één nest. De meeste inheemse bijen doen echter alles alleen en heten daarom solitaire bijen. Omdat ze ons niet steken en dus niet lastig zijn, zijn ze onbekend. Veel van deze soorten zijn gespecialiseerd op bepaalde planten en worden sterk bedreigd door de negatieve invloed van de mens op de flora. De diverse soorten zijn vaak genoemd naar hun uiterlijk of hun gedrag. Zo kunt u onder meer aantreffen: zandbijen, koekoeksbijen, metselbijen, maskerbijen, behangersbijen, wolbijen, bloedbijen en zijdebijen.

Pieter van Breugel uit Veghel houdt zich al jaren bezig met het bestuderen van deze dieren en het aanbieden van nestgelegenheden. Hij is auteur van enkele boeken over wilde bijen.

Uit zijn eigen ervaring puttend en aan de hand van werkelijk unieke opnamen, zal hij u een wonderlijke insectenwereld voortoveren, die u onmiddellijk zal verleiden om in uw eigen omgeving meer en beter te gaan kijken. Door zijn enthousiaste verhaal zult u geïnspireerd en rijker huiswaarts keren in het besef dat ook in uw directe omgeving juweeltjes van dieren een wonderlijk leven leiden. Laat u deze kans om unieke beelden te zien dus niet ontgaan.

Woensdag 8 maart, 1e helft: *Waarom herken je vogelsoorten?* door Nils van Duivendijk

Jarenlang monnikenwerk was het: de samenstelling van het *Handboek Europese Vogels*. Van Duivendijk geeft in zijn nieuwe boek de actuele kennis over determinatiekenmerken van al die vogels weer. Oftewel: waarom herken je vogelsoorten? Vanavond laat Nils iets van achter de schermen zien van de totstandkoming van het boek.

Maar hij neemt ons vooral mee in een paar determinatie-uitdagingen.

Woensdag 8 maart, 2e helft: *Uganda* door Henk van Wissen

Zie website.

Woensdag 12 april: *Belarus* door Ruud Kampf

Net als het land zelf is de lezing over Wit-Rusland – Belarus – moeilijk te bezoeken!

De lezing werd maar liefst twee keer door de coronapandemie afgelast. Nu eindelijk kan Ruud zijn verhaal houden over het land dat alleen in 2019 haar ijzeren gordijn op een kier-tje zette. Des te bijzonderder dat Ruud nu eindelijk zijn verhaal kan doen over zijn trip.

Volgende datum: 10 mei.

Ofra Carmi, o.carmi@quicknet.nl

Excursienieuws

Zie www.vwg-alkmaar.nl/agenda voor het laatste nieuws.

Door-de-weekse excursies zijn op de 1e en 3e donderdag van de maand,

Ledenwandelingen op de 1e zondag, zie www.vwg-alkmaar.nl/excursies voor locaties, regels en aanmelding.

Er wordt voor de auto's gerekend met een vergoeding van 25 cent per kilometer.

We raden de bestuurders aan in het bezit te zijn van een inzittendenverzekering.

Deelname aan de excursies geschiedt volledig op eigen risico van de deelnemer(s).

Zondag 15 januari: *Amsterdamse Waterleiding Duinen*

Zie website.

Volgende datums: nog niet bekend, maar het programma is in de maak.

Aanmelden uiterlijk drie dagen voor aanvang van de excursie (aanmelden bij het vertrekpunt wordt niet gewaardeerd) via de website, of per e-mail bij:

Elias den Otter, eliasdenotter@gmail.com

Waarnemingen september t/m december 2022

Pierre van der Wielen

HBZ = Hondsbossche Zeewering

NHD = Noord-Hollands Duinreservaat

TBaZ = Telpost Bergen aan Zee

TCa = Telpost Camperduin

VHPP = Verenigde Harger- en Pettemerpolder

Deze drie maanden werden bijna 30.300 waarnemingen ingevoerd.

De eerste twee **Kleine Zwanen** vlogen op 18 november over de HBZ. Op 21 november zaten er vijf in de Mijzen en 30 november vlogen er vijf over de Zandhorst in Heerhugowaard. De enige twee **Wilde Zwanen** deze periode vlogen op 22 oktober over de HBZ. Er werden dit najaar opvallend veel waarnemingen van **Kleine Rietganzen** gedaan met ook regelmatig flinke groepen van 300+ en 400+. De details zijn op waarneming.nl terug te vinden, het is teveel om hier samen te vatten. Op 13 november vloog er een **Witbuikrotgans** langs Camperduin. Vanaf 25 oktober tot en met 7 november verbleef er een **Roodhalsgans** rond de Abtskolk. Op 5 november vloog een vrouwtje **IJseend** langs Camperduin.

De eerste **IJsduikers** van het najaar waren er alweer vroeg bij, want 3 oktober vlogen er twee langs Camperduin. Op 25 en 26 oktober en 10 en 13 november vloog er daar telkens weer één langs. De enige die elders werd gezien vloog op 18 november langs Egmond aan Zee. Op 5 september vloog de laatste **Vale Pijlstormvogel** van het jaar langs Camperduin. De **Vaal Stormvogeltjes** waren dun gezaaid dit najaar met slechts drie exemplaren: één op 18 en twee op 26 september. Uiteraard weer langs Camperduin. Niet veel mensen nemen de moeite om groepen **Aalscholvers** af te zoeken op **Grote 'Ali's'** maar zodra men de moeite neemt blijken ze er toch regelmatig tussen te zitten zoals bijvoorbeeld 5 stuks in De Putten op 30 september. Op 11 november vloog een **Kuifaalscholver** langs Camperduin.

Op 6 oktober werd een **Kwak** gezien in de Egmonderhout te Alkmaar en een tweede waarneming was op 19 november in het Geestmerambacht. De **Koereiger** die op 1 september in de polder bij de Abtskolk werd gezien was het staartje van de serie waarnemingen uit de maanden ervoor aldaar. Een nieuw (?) exemplaar werd op 29 november in Polder Mijzen gezien. Op 2 september vloog er een **Purperreiger** over Oudorp. Tussen 3 en 14 september werd er regelmatig één in de Eilandspolder gezien terwijl er op 6 september één in de Diepsmeerpolder zat. Op 8 en 11 september werd er één in de polders nabij Groet gezien en de laatste van het jaar vloog op 30 oktober over de telpost Bergen aan Zee.

De enige **Rode Wouw** uit deze periode vloog op 20 oktober over Heiloo. Op 12 oktober vloog er een **Zeearend** over telpost BaZ en op 27 oktober zat er één in de Eilandspolder. Op 1 september verbleef er een **Steppekiendief** in het NHD. De volgende dag vloog er één eerst langs de telpost BaZ en daarna door het NHD. Ook op 4 september werd er één in het NHD gezien, dezelfde? De volgende liet even op

zich wachten maar op 30 september werd er weer één in het NHD gezien en op 10 oktober werd er één vanaf de HBZ en even later bij Camperduin gezien. Met twee waarnemingen deden **Ruigpootbuiszeters** het iets beter dan gebruikelijk. De eerste werd op 22 oktober in de Wimmenummerduinen gezien en de tweede op 26 oktober nabij de Abtskolk. Tussen 1 september en 29 oktober werden minimaal 17 **Visarenden** gezien waarvan het overgrote deel langs de kust. De invasie van **Roodpootvalken** liep nog door tot in september met op 3 september exemplaren in het NHD en over de HBZ, op 4 september één in de Wimmenummerduinen, 5 september in het NHD en de laatste in hetzelfde gebied op 12 september. Bijzonder is de **Kwartel** die op 25 september als verkeersslachtoffer in de VHPP werd gevonden. Tussen 1 en 12 september zat er een **Kraanvogel** in de Eilandspolder.

Op 4 september vloog een **Morinelplevier** over Heiloo. De volgende vloog op de 10e over de HBZ. Op 21 september vlogen er drie over Egmond Binnen en op de 23e één over het Starrevlak en de 24e één over Camperduin. De laatste werd op 4 oktober over het NHD gezien. De eerste **Paarse Strandlopers** werden op 17 september langs Camperduin gezien. Op 3 oktober foerageerde er één daar en op 20 oktober werden er twee langsvliegende gezien. Op 21 oktober foerageerde er één nabij de Kerf. Op 18 en 19 september verbleef er één **Rosse Franjepoot** voor de HBZ. Op 1 en 6 oktober en 13 november vloog er één langs Camperduin en op 8 november dobberde er één op het Starrevlak. Vanaf 19 november werd er regelmatig één op de zandsuppletie voor Camperduin gezien. Er werden ruim 55 waarnemingen van **Kleinste Jagers** ingevoerd van minimaal 30 exemplaren. Uiteraard allemaal langs de kust. Een adulte **Grote Burgemeester** vloog op 26 november langs Camperduin. Een **Reuzenster** werd op 7 september eerst langs Camperduin en daarna langs Egmond gezien. Op 15 oktober vloog er een **Zwarte Zeekoet** langs Camperduin. Op 18 en 19 november werden kleine aantallen **Kleine Alken** gezien langs de kust en op de 21 werden er 16 à 17 langs Camperduin en Bergen gezien. Op de 24e dobberde er één voor Egmond aan Zee. **Papegaaiduikers** werden op 16, 20 en 26 november langs Camperduin gezien met tekens één exemplaar.

De gehele periode werden regelmatig tot twee **Velduil**en gezien op de HBZ en aangrenzende VHPP. Daarnaast werden er 30 september (telpost BaZ) en 30 oktober (Eilandspolder) elders exemplaren gezien. Dit najaar was met afstand de grootste invasie ooit van **Vale Gierzwaluwen** in Nederland. Ook bij ons in de regio werden er regelmatig gezien. De eerste vloog op 26 oktober over de HBZ. De volgende dag werden er daar minimaal vijf gezien met ook nog één exemplaar over het NHD. Op 28 oktober werden er weer twee over de HBZ gezien en nog eens twee foeragerend over het NHD. Na een pauze van een paar dagen werd op 31 oktober weer een exemplaar over de HBZ gezien en twee exemplaren langs Camperduin en één langs telpost BaZ. De laatste werd op 15 november over het NHD gezien. Naast deze waarnemingen zijn er tussen 15 oktober en 15 november nog enkele **gierzwaluwen spec.** ingevoerd; grote kans dat dit ook Vale Gierzwaluwen geweest zijn.

De enige **Draaihals** deze periode werd op 11 september op de HBZ gezien. Er werden maar liefst 108 waarnemingen van **Strandleeuweriken** doorgegeven. Veel daarvan overtrekkend langs de HBZ en Camperduin, maar er verbleef ook geruime tijd een groepje van 15 tot 20 stuks in de VHPP. Vanaf 11 september werden 45 waarnemin-

Opnieuw zandsuppletie op het strand tussen Camperduin en Petten. Het spektakel van duizenden meeuwen met kans op bijzondere soorten. Foto: Jan Stok

gen van **Grote Pieper** ingevoerd van in totaal circa 35 exemplaren. Het overgrote deel werd over de HBZ/Camperduin en telpost BaZ gezien met kleinere aantallen in o.a. het NHD. Er werden dit najaar vrij veel **Siberische Boompiepers** gemeld die voor een groot deel ook ondersteund worden door opnamen. De eerste vlog op 24 september over het NHD. De volgende dag vloog er daar nog één over. Op 9 oktober vloog er één over de HBZ en op 12 oktober twee over het NHD en één over de HBZ. Daarnaast waren er meerdere niet gedocumenteerde claims. Op 12 oktober werden over de HBZ en telpost BaZ overvliegende **Roodkeelpiepers** gezien en gehoord. De volgende vlog op 21 oktober over de HBZ.

De eerste **Pestvogels** van het jaar vlogen op 20 oktober over Camperduin en Alkmaar. Op de 22e vloog er nog één over de Baaknol en de voorlopig laatste op 29 oktober over de telpost op de HBZ. De meest bezochte vogel deze periode was de onvolwassen **Blauwstaart** die van 24 september tot en met 8 oktober in het NHD zat. Als de **Bonte Tapuit** van 4 november bij Camperduin er niet als een speer vandoor was gegaan, was ook deze vast populair geweest... **Cetti's Zangers** breiden zich nog steeds uit, met naast de gebruikelijke locaties nu ook beesten op meerdere plekken in onder andere Heerhugowaard, het NHD en de Eilandspolder. Vanaf 12 november werd tot en met 19 november regelmatig een **Siberische Braamsluiper** waargenomen in het NHD.

Een **Grauwe Fitis** zat op 11 en 12 september in het NHD. Daar werd op 12 en 13 maar ook weer 26 en 27 november ook een **Pallas' Boszanger** gezien. **Bladkoninkjes** waren niet erg talrijk met 109 waarnemingen van circa 45 stuks. Tussen 15 en 29 november zat er een **Humes Bladkoning** in de Wimmenummerduinen. Ooit was de **Bruine Boszanger** een uiterst zeldzame najaarsgast. Nu lijken ze jaar na jaar toe te nemen. De eerste van het najaar zat op 4 november nabij de Kerf. Later die dag werd er één in het NHD gevonden. De volgende dook op de 13e op en wel op de HBZ.

Ook werd er die dag nog één bij Catrijp ontdekt. Voor **Siberische 'Tjif'** geldt eigenlijk hetzelfde maar daar speelt mee dat lang niet iedereen al die tjiffen goed bekijkt en beluistert. Tussen 21 oktober en 30 november werden er uit het NHD een stuk of 3-4 doorgegeven. Op 3 en 29 oktober werden overtrekkende **Buidelmezen** waargenomen op de HBZ.

De enige **Grauwe Klauwier** werd op 4 september in het NHD gezien. De gebruikelijke **Klapkster** in de Schoorlse Duinen werd vanaf 25 oktober weer gezien. Op 25 september werd de **Raaf** weer eens doorgegeven, nu vanuit het NHD.

Blauwstaart, Noordhollands Duinreservaat De Krim, 25 september 2022.

Foto: Peter van Brandwijk

vanuit de Kerf en op 31 oktober, 14 en 19 november werden er 1 tot 3 over de telpost bij Camperduin gemeld. Zowel **IJsgors**, **Sneeuwgorz** als **Geelgorz** deden het goed dit najaar met voor elk vrij veel waarnemingen. Ook werden er meer **Ortolanen** doorgegeven dan de laatste jaren gebruikelijk. De eerste op 1 september over het Koepelduin, op 4 september twee ter plaatse in het NHD, op 5 september twee over Camperduin, 11 september daar nog één, op 12 september één over het NHD en de laatste op 9 oktober over de HBZ. Het continue opnemen op telposten bleek op 12 oktober weer eens waardevol, een vermoedelijke **Dwerggorz** werd op basis van het sonogram ontmaskerd als een **Bosgorz**. Echte **Dwerggorzen** werden op 12, 21 en 27 oktober op de HBZ gehoord en gezien.

Op de telposten werden dit najaar aardig wat **Europese Kanaries** waargenomen. De eerste vloog op 22 oktober over de parkeerplaats bij Hargen. Op de HBZ werd op zowel 27 en 28 oktober als 13 en 19 november een overvliegende gehoord en gezien. Tussendoor had ook BaZ er nog eentje op 13 november. Van 21 tot en met 23 oktober zaten er zeven **Fraters** op de HBZ. Op 25 oktober werden er 14 gemeld

Pierre van der Wielen, jocotoco@hotmail.com

Ogrut 68: De Knobbelzwaan

Is de Knobbelzwaan eigenlijk niet de mooiste vogel? Blinkt hij ondanks zijn grootte niet uit in elegantie? Is er een vogel die zo sierlijk zijn verenkleed toont? En kijk eens hoe waardig hij door het water gaat! Een zwaan zwemt niet, hij schrijdt door het water, zoals een vorst of vorstin schrijdt in plaats van loopt. Ik herinner mij mijn eerste zwanenwaarneming nog heel goed. Ik was net afgestudeerd en raakte bij mijn eerste werkgever bevriend met Sjef. Sjef was vogelaar, woonde in Leusden, en was lid geworden van de vogelwerkgroep 't Gooi en vroeg mij of ik mee wilde doen met een vogelherkenningscursus die door de werkgroep werd gegeven. Dat wilde ik, ik woonde toen in Nieuwegein dus 't Gooi was niet ver, en de eerste excursie vond plaats bij Kortenhoef. We liepen daar langs het water toen twee knobbelzwanen trappelend over het water opstegen en vlak over onze hoofden wegvlogen. Het zovende, laag fluitende geluid van de vleugelslag, had ik nooit eerder gehoord en maakt diepe indruk op mij. Een knobbelzwaan is de paukenslag in een symfonieorkest, eentje die in het hoofd natrilt als de slag allang voorbij is.

Vechtende Knobbelzwanen.

Foto: Miranda Zutt-van der Made

Een zwaan is een vogel die al eeuwen indruk maakt. Al sinds de klassieke oudheid staat de zwaan symbool voor schoonheid, elegantie en perfectie, zoals in de Griekse mythe van Leda en de zwaan. Oppergod Zeus was verliefd op Leda, de koningin van Sparta, maar zij was niet ontvankelijk voor zijn avances. Zeus veranderde zich in een zwaan en wist op die manier Leda tot zich te nemen. Deze

mythe heeft vele beeldende kunstenaars geïnspireerd, van Leonardo da Vinci tot Jan Wolkers. Ook in de klassieke muziek heeft de zwaan zijn sporen verdiend. Ik noem bijvoorbeeld het Zwanenmeer van Tsjaikovski of de zwaan in het Carnaval des Animaux van Saint-Saëns. Iedereen kent het sprookje van Hans Christian Andersen, over het lelijke eendje dat wordt geplaagd en gebeten en door alle andere dieren wordt gemeden, ja zelfs de hond wil hem niet opeten omdat hij zo lelijk is. Op het moment dat hij bereid is om te sterven en het hoofd buigt, ziet hij in zijn spiegelbeeld in het water dat hij geen lompe, grijze, lelijke vogel is, maar zelf een zwaan is geworden, de prachtigste van alle prachtige vogels!

Zwanen staan niet alleen symbool voor de schoonheid, maar door hun onvoorwaardelijke trouw aan hun partner zijn ze ook het zinnebeeld voor monogamie. Vroeger werd gedacht dat zwanen, vlak voordat ze stierven, nog eenmaal prachtig zongen. Het zingend de dood tegemoet treden is men zwanenzang gaan noemen. De zwanenzang was het laatste lied of werk van een dichter, die vroeger ook wel zwaan werd genoemd. Deze Ogrut is mijn zwanenzang. Niet dat ik doodga, dat ben ik nog lang niet van plan. Maar na vijf jaar columns te hebben geschreven, geef ik het stokje graag door aan de volgende zwaan.

Arie de Wit, ariethewhitte@gmail.com

Oplossing pagina 35 Geluksvogel